

การออกแบบชั้นวางหนังสือสไตล์ร่วมสมัย ด้วยแรงบันดาลใจ จากเขียนหมากอีสาน

A CONTEMPORARY BOOKSHELF DESIGN WITH INSPIRATION FROM ISAN CHAIN MAK

วัชรระ ดรจำ¹, นิตติ นิมาลา², เอกพันธ์ พิมพาที²

Wachara Donjam¹, Niti Nimala², Aekpun Pimpatee²

E-mail: bewmy220011@gmail.com, filmniti@gmail.com, lanvinvogue@hotmail.com

¹ นักศึกษาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² อาจารย์สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ Student, Program Product Design, UdonThani Rajabhat University

² Lecturer, Program Product Design, UdonThani Rajabhat University

วันที่รับบทความ: 4 ธ.ค. 2566 วันที่แก้ไขเสร็จ: 25 เม.ย. 2567 วันที่ตอบรับ: 5 พ.ย. 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์คือ 1) ศึกษารูปแบบและลวดลายเขียนหมากอีสาน เป็นแนวทางในการออกแบบชั้นวางหนังสือ 2) เพื่อออกแบบชั้นวางหนังสือในสไตล์ร่วมสมัย ในศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ (FTCDC) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 3) ประเมินต้นแบบชั้นวางหนังสือจากรูปแบบและลวดลายเขียนหมากอีสาน

ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการตกแต่งภายใน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเขียนหมากอีสาน และกลุ่มผู้ใช้งาน ที่มีความสนใจการออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตล์ร่วมสมัย จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) จากการศึกษารูปแบบของเขียนหมาก พบว่าเขียนอีสานมีสองแบบคือ ทรงสี่เหลี่ยมและทรงคางหมูหรือทรงแอวขันปากพานเป็นทรงที่มีเอกลักษณ์ของเขียนอีสาน ซึ่งเป็นทรงที่คล้ายคลึงกับฐานสิมอีสาน เขียนหมากใช้ไม้มงคลในท้องถิ่น ไม้ยอป่า ไม้จำปา ไม้มะยม ไม้ขนุน หรือไม้เนื้อแข็งไม้มะค่า ไม้ประดู่ ไม้สัก ลวดลายของเขียนหมากจะเป็นลายเส้น ลายเรขาคณิต และลวดลายธรรมชาติ การสร้างลวดลายประดับตกแต่งของเขียนหมากใช้เทคนิคการแกะสลัก การชุดให้เป็นร่อง จึงเป็นเอกลักษณ์ที่น่าสนใจในการนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบชั้นวางหนังสือที่ใช้ในศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 2) ออกแบบชั้นวางหนังสือ มีส่วนที่เป็นชั้นวางหนังสือ ที่ใช้ในศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในรูปแบบร่วมสมัย โดยการนำเอกลักษณ์ของความเป็นเขียนหมากอีสาน มาออกแบบคือรูปทรงแอวขันปากพาน ในส่วนของลวดลายของเขียนหมากใช้ลวดลายเรขาคณิต เทคนิควิธีการสร้างลวดลายตกแต่งบนชั้นวางหนังสือด้วยการแกะสลักลวดลายและการเลเซอร์ความร้อนบนแผ่นเหล็กให้เกิดลวดลายรูปแบบสไตล์ร่วมสมัย และคงความเป็นเอกลักษณ์ของเขียนหมากอีสาน ได้แก่ การแกะสลักคุณลายบนไม้ วัสดุที่ใช้ในการผลิตชั้นวางหนังสือทำมาจากไม้สักที่มีความแข็งแรงเหมาะสำหรับการนำมาทำชั้นวางหนังสือ 3) จากการประเมินความพึงพอใจต้นแบบของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นด้านแรงบันดาลใจ รูปแบบ วัสดุในการผลิต ความสวยงามของผลิตภัณฑ์ ประโยชน์ใช้สอย และความเหมาะสมของสถานที่ตั้งอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.68)

ศัพท์สำคัญ: ชั้นวางหนังสือ, เขียนหมากอีสาน, ร่วมสมัย, ศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ

Abstract

The objectives of this project were 1) to study the form and hit off the pattern of Isan receptacle for betel conduce to bookshelf design guideline 2) to design bookshelf with contemporary style in the Fabric & Textile Creative Design Center (FTCDC) Udon Thani Rajabhat University and 3) to evaluate bookshelf prototype by the form and the pattern of the Isan receptacle for betel

The informants were the expert in the interior design field, the expert in the furniture design field, the expert of Isan receptacle for betel field and 100 users, which interested in bookshelf design with contemporary style, research instrument were the interviewing, questionnaire, data analysis by frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results found 1) Isan receptacle for betel have 2 forms that is square form and trapezoid form or Aew Kun Pak Pan form which is the unique of Isan receptacle for betel similar to Isan Buddhist temple base, the receptacle made from local auspicious woods such as Mai Yo Pa, Mai Jum Pam, Mai Ma Yom, Mai Ka Noon or from the hardwood such as Mai Ma Ka, Mai Pra Doo or Mai Suk (Teak wood), the receptacle pattern has been lined pattern, geometric pattern and natural pattern, the technique for creating decorative pattern have used carving and scraping technique which were the interesting technique for the bookshelf design inspiration 2) the bookshelf design consists of the shelf and the cabinet with contemporary style at the FTCDC Udon Thani Rajabhat University had inspired design by Isan receptacle applying the form, call Aew Kun Pak Pan as the receptacle unique and using the geometric pattern for creating decorative pattern bookshelf, the production method by integrating laser technique with using the heat from the laser on the steel plate for creating a decorative pattern with contemporary style and using the carving technique on the wood that could remain the unique of the receptacle, teak wood as the material because of being a strength and suitable for making bookshelf and 3) the satisfaction assessment of prototype results found the opinion in terms of the inspiration, the form, the material, the beauty, the usability and the optimal location which were the highest level (mean=4.68)

Keywords: bookshelf, Chian Mak, contemporary, Fabric and Textile Creative Design Center

บทนำ

ในปัจจุบันการออกแบบชั้นวางหนังสือให้มีความทันสมัย มีความจำเป็นและสำคัญ โดยนักออกแบบจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิมให้มีเอกลักษณ์มีความงดงามและมีประโยชน์ เพื่อสนองตอบความต้องการของผู้บริโภค การออกแบบชั้นวางหนังสือสมัยใหม่ว่า “มีการใช้วัสดุใหม่ หรือรีไซเคิล เทคนิคใหม่ มีการพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าที่เคยเห็นตามปกติ สามารถเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสม มีการพัฒนาด้านรูปทรง พื้นผิว และสี ซึ่งเกิดจากความต้องการโดยตรงสอดคล้องที่เหมาะสมกับวัสดุที่ใช้ และการผลิต (วรรณิ สหสมโชค, 2549: 15)

ชั้นวางหนังสือ มีความสำคัญอย่างมากในเรื่องของการจัดเก็บหนังสือ การจัดเก็บโดยใช้ชั้นวางของนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นตามบ้านเรือน ร้านค้า สำนักงาน ห้องสมุด เป็นต้น ประโยชน์ของชั้นวางหนังสือคือ ช่วยเพิ่มพื้นที่ในการจัดเก็บหนังสือได้มากขึ้น สามารถแยกของให้เป็นหมวดหมู่ได้ง่ายเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บได้ดีขึ้น วัสดุที่นำมาผลิตเป็นชั้นวางหนังสือนั้นมีหลากหลาย เช่น ไม้ พลาสติก เหล็ก อลูมิเนียม เป็นต้น ชั้นวางหนังสือมีโครงสร้างที่ง่าย สามารถทำและประกอบเองได้ เหมาะสำหรับใช้วางของทั่วไป แต่ถ้าเป็นชั้นวางหนังสือของในห้องสมุด ต้องเป็นชั้นวางของที่ได้มาตรฐานมีความแข็งแรง รับน้ำหนักได้ดี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้พื้นที่

เขียนหมากอีสาน เครื่องใช้สอยที่ตอบสนองกิจกรรมในชีวิตประจำวันของคนอีสาน สมัยก่อน จากการใช้วัสดุในท้องถิ่นและรูปแบบศิลปกรรมอีสาน จึงทำให้รูปแบบเขียนหมากอีสาน มีความแตกต่างมีความโดดเด่นไปจากเขียนหมากของภูมิภาคอื่นๆ ของไทย โดยวัฒนธรรมการกินหมากในสังคมไทยสมัยก่อน มีคตินิยมของคนไทยในสมัยก่อนที่กล่าวว่า คนจะรวย จะงามต้องยิ้มออกมาแล้วฟันดำ คนไทยในสมัยก่อนจึงนิยมเคี้ยวหมากจนฟันดำ และจะมีการจีบหมากจีบพลูใส่ซอง ใส่ถุงพกติดตัวไปด้วยเสมอ พอนึกอยากหมากพลูก็หยิบขึ้นมาเคี้ยว เมื่อเรื้อนใดหากมีแขกมาเยี่ยม ก็ต้อนรับด้วยหมากพลู จึงมีการประดิษฐ์เขียนหมากให้งดงามสมตามฐานะของผู้คนในสมัยนั้น กล่าวได้ว่าหมากพลู เป็นสัญลักษณ์แห่งมิตรภาพ ความผูกพัน ที่หากพบเจอคนรัก หรือมิตรสหาย ก็จะยื่นมิตรจิตด้วยจีบหมากจีบพลูให้ หมากพลูยังเป็นตัวแทนของความเคารพ นับถือ และมิตรภาพ เห็นได้จากภาพจิตรกรรมตามฝาผนังโบสถ์ในสมัยโบราณ การกินหมากพลูเป็นวัฒนธรรมหนึ่งของ

สังคมไทยสมัยโบราณ และเป็นที่ยอมรับกันสูงจนถึงประชาชนทั่วไป (สุพิชญ์ จินดาวัฒน์ภูมิ, 2561: 1)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการออกแบบชั้นวางหนังสือสไตล์ร่วมสมัย แรงบันดาลใจจากรูปแบบและลวดลายเขียนหมากอีสาน ที่มีรูปแบบและลวดลาย เช่น รูปทรงแฉกชันปากพาน ลวดลายเรขาคณิต มาออกแบบให้มีความสวยงาม และเข้ากับยุคสมัย เป็นการผสมผสานในรูปแบบสไตล์ร่วมสมัย ออกแบบเป็นชั้นวางหนังสือ เพื่อใช้เป็นที่เก็บ ให้สำหรับคนที่เข้ามาเยี่ยมชมภายในศูนย์สร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ (FTCDC) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และรูปแบบมีความสร้างสรรค์ มีสีสันที่สวยงาม และยังสะดวกในการหยิบใช้หนังสือ เพิ่มพื้นที่ในการจัดเก็บสิ่งของได้อย่างเป็นระเบียบใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและถอดแบบลวดลายเขียนหมากอีสาน เป็นแนวทางในการออกแบบชั้นวางหนังสือ
2. เพื่อออกแบบชั้นวางหนังสือในสไตล์ร่วมสมัย ในศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ (FTCDC) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
3. ประเมินต้นแบบชั้นวางหนังสือจากรูปแบบและลวดลายเขียนหมากอีสาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการนำการออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตล์ร่วมสมัย แรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสาน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบตกแต่งภายใน ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ และผู้ชำนาญด้านเขียนหมาก จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย
 - 1) อาจารย์ราชัน แฝงประเสริฐ สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบตกแต่งภายใน
 - 2) คุณภุชงค์ คำพิมาน เจ้าของแบรนด์ Apaul ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการออกแบบเฟอร์นิเจอร์

3) รองศาสตราจารย์นาวา วงษ์พรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้ชำนาญเขียนหมากอีสาน

1.2 กลุ่มผู้บริโภครได้แก่ บุคคลทั่วไป ช่วงอายุ 20-60 ปี ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ที่มีความสนใจการออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตลร่วมสมัย จำนวน 100 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตลร่วมสมัย ขั้นตอนและกรรมวิธีการผลิตแนวโน้มการออกแบบประโยชน์ใช้สอย โดยใช้การจดบันทึก และบันทึกเสียง

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจ ของผู้บริโภครต่อเฟอร์นิเจอร์ที่ออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตลร่วมสมัย แรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสานเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการนำแรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสาน สู่ออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตลร่วมสมัย ได้แก่ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความงาม ด้านความเหมาะสมของวัสดุ โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดขอบเขตและประเด็นถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3.2 เครื่องมือในการวิจัยแบบสอบถามการศึกษา แรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสาน สู่ออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตลร่วมสมัย

3.3 นำแบบสอบถามจากกลุ่มผู้บริโภครได้แก่ บุคคลทั่วไป ช่วงอายุ 20-60 ปี ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ที่มีความสนใจการออกแบบชั้นวางหนังสือ สไตลร่วมสมัย จำนวน 100 คน

3.4 เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย

3.5 วิเคราะห์และสรุปข้อมูลนำไปเป็นแนวคิดในการออกแบบ

ภาพที่ 1 การตกแต่งภายในสไตล์อีสานร่วมสมัย ของศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ ผ้าและสิ่งทอ (FTCDC) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับรูปทรงและลวดลายของเขียนหมากอีสาน

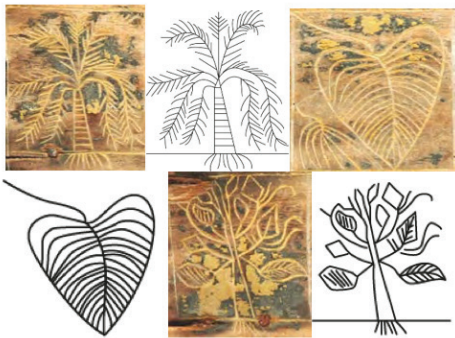
รูปแบบของเขียนหมากอีสาน แบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบคือ

1. รูปทรงของเขียนหมากอีสาน
 - 1.1 รูปแบบทรงกล่องสี่เหลี่ยม
 - 1.2 รูปแบบทรงคางหมู (แอ้วนันปากพาน)
- 2) ลวดลายเขียนหมากอีสาน
 - 2.1 ลายเรขาคณิต

ตารางที่ 1 รูปแบบรูปทรงและลวดลายของเขียนหมากอีสาน

รูปแบบ	รูปแบบและลวดลายเขียนหมากอีสาน	การถอดรูปแบบ
1. รูปทรงของเขียนหมากอีสาน		
1.1 รูปแบบทรงกล่องสี่เหลี่ยม		

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รูปแบบ	รูปแบบและลวดลายเขียนหมากอีสาน	การถอดรูปแบบ
1.2 รูปแบบทรงคางหมู (แอวชันปากพาน)		
2) ลวดลายเขียนหมากอีสาน		
2.1.ลายเรขาคณิตในเขียนหมากอีสาน ลายเรขาคณิตเส้นในแบบต่างๆ เช่น ลายพันปลา (ลายข้าวหมา) สามเหลี่ยม เส้นกากบาท ข้าวหลามตัด และเส้นทแยง ลายประแจจีน ซึ่งจากการค้นคว้าพบว่าศิลปะจีนจะมีบทบาทต่อไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 เป็นต้นมา แต่ในภูมิภาคอื่นๆ ทั่วโลก เช่น บาห์ลี อิสลาม อินเดีย ก็มีการประดิษฐ์ ลวดลายเรขาคณิตที่เส้นไขว้กันไปมา ก็มีอยู่ในหลายชนชาติเช่นกันซึ่งลายประแจจีนในเขียนหมากอีสานก็มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวโดยมักเป็น เครื่องหมายสวัสติกะ (Sawastika) มาจากภาษาสันสกฤต หมายถึงความเป็นอยู่ที่ดี) ลายก้านขดหรือลายขอ ซ่อนอยู่ในลายเส้นสานไขว้กัน คล้ายเครื่องจักสาน		
2.2) ลายธรรมชาติ ลายธรรมชาติในแบบต่างๆ เช่น ใบไม้ ต้นไม้ พืชพรรณต่างๆ		

ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบออกมาและได้นำรูปแบบจากการศึกษาค้นคว้าเขียน

หมากอีสาน เพื่อออกแบบชิ้นงานหนังสือที่ตรงกับ แรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสานและ สไตล์ร่วมสมัย โดยนำรูปร่างรูปทรงจากเขียนหมากอีสานในรูปแบบทรงคางหมู ที่มีเอกลักษณ์ของเขียนหมากอีสานและลวดลายเรขาคณิตที่พบบนเขียนหมากอีสาน มาประดับ ตกแต่งในส่วนด้านข้างของชิ้นงานหนังสือ ใช้เทคนิคการใช้เหล็กฉลุ (CNC) ลวดลาย และ ผสมผสานการแกะสลัก การเข้าไม้ ของตัวโครงสร้างชิ้นงานหนังสือ เพื่อออกแบบชิ้นงาน หนังสือสไตล์ร่วมสมัย ศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ (FTCDC) มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรธานี ที่มีรูปแบบสไตล์การตกแต่งภายในรูปแบบศิลปะอีสานในรูปแบบในสไตล์ร่วมสมัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการการออกแบบแนวคิดการออกแบบ

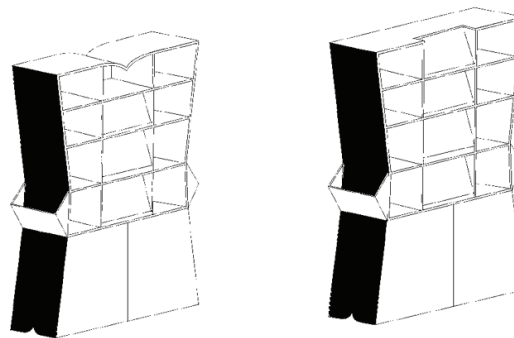

ภาพที่ 2 แผนผังความคิดในการออกแบบชิ้นงานหนังสือ (Mind map)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการกำหนดแนวคิดการออกแบบชิ้นงานหนังสือขั้นต้น ผู้วิจัยได้ออกแบบร่างชิ้นงานหนังสือดังต่อไปนี้ แบบร่างรูปทรงที่ 2 แบบ แบบร่าง ลวดลายฉลุ(CNC)ที่ 2 แบบ และ แบบร่างลวดลายสลักที่ 2 แบบ เป็นการออกแบบ โดยใช้แรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสาน มาออกแบบชิ้นงานหนังสือ สไตล์ร่วมสมัย ใน ศูนย์สร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ FTCDC มหาวิทยาลัยราชภัฏ-อุตรธานี

ภาพที่ 3 แผนผังความคิดในการออกแบบชั้นวางหนังสือ (Mood Board)

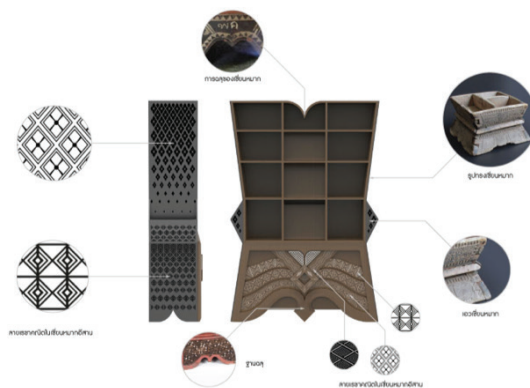
แบบร่างที่ 1

แบบร่างที่ 2

ภาพที่ 4 แบบร่างรูปร่างรูปทรงชั้นวางหนังสือ

การศึกษารูปทรงของเขี้ยวหมากอีสาน ใช้ในการออกแบบชั้นวางหนังสือ มาพัฒนาแบบเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีแนวทาง ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ ชั้นวางหนังสือประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นชั้นวางหนังสือ และส่วนที่เป็นตู้เก็บหนังสือ ชั้นวางจะมี 2 โซน โซนที่ 1 โซนที่วางโชว์หนังสือ โซนที่ 2 โซนที่เก็บหนังสือ
2. แรงบันดาลใจจากรูปทรงสี่เหลี่ยมคางหมู(แอ่วขันปากพาน) รูปทรงสี่เหลี่ยมคางหมู มี 3 ส่วน ได้แก่ ตัว,เอว,ขา ในรูปแบบสี่เหลี่ยมคางหมูและมีลวดลายเรขาคณิต เป็นลวดลายเชื่อมสองฝั่งด้านซ้ายและขวาของชั้นวางหนังสือ

ภาพที่ 5 ภาพผังสรุปผลการออกแบบชิ้นงานหนังสือ

3. วัสดุและการผลิต ใช้วัสดุไม้สักประสาน ไม้สักมีความแข็งแรงรองรับน้ำหนักหนังสือและมีความเหมาะสมกับการฉลุ(CNC)ลวดลายตกแต่ง จากการศึกษาลวดลายของเขียนหมากอีสาน ใช้ในการออกแบบลวดลายจากหมวดหมู่เรขาคณิตมาตกแต่งด้านข้างของตัวชิ้นงานหนังสือ

ภาพที่ 6 การผลิตต้นแบบชิ้นงานหนังสือ

การประเมินความคิดเห็น ที่มีผลต่อการออกแบบชิ้นงานหนังสือสไตล์ร่วมสมัย ด้วยแรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสาน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มบุคคลทั่วไป ช่วงอายุ 20-60 ปี ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ที่มีความสนใจการออกแบบชิ้นงานหนังสือ สไตล์ร่วมสมัย จำนวน 100 คน สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นด้านแรงบันดาลใจ รูปแบบ และวัสดุในการผลิต

รายละเอียดแบบสอบถาม		จำนวน(N=100)		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{x}$	S.D.	
1. ความคิดเห็นด้านแรงบันดาลใจ รูปแบบ และวัสดุในการผลิต				
1.1	รูปแบบของเขียนหมากอีสาน มาใช้ในการนำมาออกแบบชั้นวางหนังสือ	4.74	0.46	ระดับดีมาก
1.2	ลวดลายของเขียนหมาก มีความเหมาะสมในการนำมาตกแต่งบนชั้นวางหนังสือ	4.58	0.51	ระดับดีมาก
1.3	ความเหมาะสมในการใช้วัสดุ ไม้สัก มาเป็นโครงสร้างหลัก ในการออกแบบชั้นวางหนังสือ	4.69	0.50	ระดับดีมาก
รวม		4.67	0.50	ระดับดีมาก

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านแรงบันดาลใจ รูปแบบ และวัสดุในการผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ รูปแบบของเขียนหมากอีสาน มาใช้ในการนำมาออกแบบชั้นวางหนังสือ (ค่าเฉลี่ย 4.74) รองลงมาคือ ความเหมาะสมในการใช้วัสดุ ไม้สัก มาเป็นโครงสร้างหลัก ในการออกแบบชั้นวางหนังสือ (ค่าเฉลี่ย 4.69) และลวดลายของเขียนหมาก มีความเหมาะสมในการนำมาตกแต่งบนชั้นวางหนังสือ(ค่าเฉลี่ย 4.58) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นด้านความสวยงามของชั้นวางหนังสือ

รายละเอียดแบบสอบถาม		จำนวน(N=100)		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{x}$	S.D.	
2. ความคิดเห็นด้านความสวยงามของชั้นวางหนังสือ				
2.1	ความสวยงามด้านรูปร่างรูปทรงของชั้นวางหนังสือ	4.78	0.44	ระดับดี
2.2	ความประณีตของงาน การเข้าไม้ และการยัด	4.61	0.51	ระดับดีมาก
2.3	ความสวยงามของลวดลายตกแต่งบนชั้นวางหนังสือ	4.71	0.52	ระดับดีมาก
รวม		4.70	0.49	ระดับดีมาก

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านความสวยงามของชิ้นวางหนังสือ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ความสวยงามด้านรูปร่างรูปทรงของชิ้นวางหนังสือ (ค่าเฉลี่ย 4.78) รองลงมาคือ ความสวยงามของลวดลายตกแต่งบนชิ้นวางหนังสือ (ค่าเฉลี่ย 4.71) และประณีตของงาน การเข้าไม้ และการยิด (ค่าเฉลี่ย 4.61) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นด้านประโยชน์ใช้สอย และ ความคิดเห็นด้านสถานที่ตั้ง

รายละเอียดแบบสอบถาม		จำนวน (N=100)		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{x}$	S.D.	
3. ความคิดเห็นด้านประโยชน์ใช้สอย และ ความคิดเห็นด้านสถานที่ตั้ง				
3.1	ความเหมาะสมในการนำไปตั้งไว้ใน พิพิธภัณฑ์ผ้า FTCD C มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	4.69	0.54	ระดับดีมาก
3.2	ชิ้นวางหนังสือความเหมาะสมในการใช้งาน	4.68	0.51	ระดับดีมาก
3.3	ความเหมาะสมของขนาดสัดส่วนที่มีต่อสรีระร่างกาย	4.66	0.51	ระดับดี
รวม		4.70	0.49	ระดับดีมาก

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านประโยชน์ใช้สอย และ ความคิดเห็นด้านสถานที่ตั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ความเหมาะสมในการนำไปตั้งไว้ใน พิพิธภัณฑ์ผ้า (FTCD C) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (ค่าเฉลี่ย 4.69) รองลงมาคือ ชิ้นวางหนังสือความเหมาะสมในการใช้งาน (ค่าเฉลี่ย 4.68) และ ความเหมาะสมของขนาดสัดส่วนที่มีต่อสรีระร่างกาย (ค่าเฉลี่ย 4.66) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการสรุปผลวิจัยการออกแบบชิ้นวางหนังสือสไลด์ร่วมสมัย แรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสาน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ชิ้นวางหนังสือ โดยนำแรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสาน เขียนหมากเป็นทั้งงานหัตถกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตในวัฒนธรรมอีสาน นอกจาก

หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ในชีวิตประจำวันแล้วเขียนหมากยังสะท้อนถึงการสื่อความหมายในทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปทรงและลวดลาย ด้วยรูปทรงที่เป็นมีลักษณะเป็นกลองไม้จู้ดรัส ไม่มีฝาปิดด้านบน มีลวดลายประดับด้านบนเป็นลายเรขาคณิต และมีความคล้ายคลึงกับตู้พระธรรม (ฐานของสิม และธาตุอีสาน) มีคุณค่าและมีความสวยงามอย่างชัดเจนในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยการออกแบบชั้นวางหนังสือจากเขียนหมากอีสาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขาม จาตุรงค์กุล (2560) ที่กล่าวไว้ว่า ผลิตภัณฑ์ที่ได้แรงบันดาลใจจากเขียนหมากอีสาน มีการตีความเกี่ยวกับลักษณะเขียนหมากอีสานขึ้นใหม่ ได้แก่ ประโยชน์ใช้สอยใหม่ ขนาดสัดส่วนใหม่ ลวดลายใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้งานในวิถีชีวิตปัจจุบัน และใช้วัสดุที่เหมาะสม

2. ด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบชั้นวางหนังสือ ถอดรูปแบบของเขียนหมากอีสานมาออกแบบให้เป็นชั้นวางหนังสือ ใช้รูปทรงแอ่นชันปากพาน คล้ายกับฐานของสิม และธาตุอีสาน เป็นการถอดแบบจากสถาปัตยกรรมของคนในยุคนั้น ที่มีความเป็นเสน่ห์ของเขียนหมากอีสานโดยการนำรูปทรงแอ่นชันปากพานมาออกแบบเป็นชั้นวางหนังสือ สำหรับศูนย์ออกแบบสร้างสรรค์ผ้าและสิ่งทอ (FTCDC) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี รูปแบบของชั้นวางหนังสือ มี 2 ส่วน ส่วนที่เป็นชั้นวางหนังสือ ส่วนที่เป็นชั้นวางหนังสือขั้นตอนในการผลิตชั้นวางหนังสือต้นแบบ เพื่อให้คุ้มค่าในการใช้วัสดุให้มากที่สุด สอดคล้องกับบทความของ วรณี สหสมโชค (2549) ที่กล่าวไว้ว่า การวางแผน เป็นขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล และวางแผนการใช้ทรัพยากรให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขนาดของชั้นวางหนังสือ มีขนาด กว้าง x ยาว อยู่ที่ 120 ซม. x 180 ซม. ซึ่งเป็นขนาดมาตรฐานที่ใช้วางหนังสือในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีขนาดสัดส่วนที่สัมพันธ์กับ สัดส่วนของร่างกายมนุษย์ในการออกแบบ การออกแบบชั้นวางหนังสือวัสดุที่ใช้ทำชั้นวางหนังสือ ใช้ไม้สัก เป็นวัสดุที่มีคุณสมบัติความแข็งแรง ทนทาน รับน้ำหนักหนังสือได้และมีความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการแกะสลัก และการฉลุลายตกแต่งสมัยใหม่ฉลุ (CNC) ลวดลายลงบนเหล็กที่เป็นโครงสร้างส่วนตกแต่งด้านข้างชั้นวางหนังสือที่ถอดจากลวดลายเรขาคณิตเขียนหมากอีสาน การตกแต่งบนบานประตูชั้นวางหนังสือในส่วนที่เก็บหนังสือจะใช้เทคนิคการแกะสลักลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ที่พบมากในเขียนหมากอีสาน ใช้ลวดลายเรขาคณิตแกะลงบนบานตู้ ใช้สีย้อมไม้ทาลงในร่องไม้ที่มีการแกะสลักเพื่อให้เห็นลายแกะสลักชัดยิ่งขึ้น เป็นชั้นวางหนังสือสไตล์ร่วมสมัยใช้งานวางหนังสือได้มีประสิทธิภาพและมีความสวยงาม

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านรูปแบบชิ้นงานหนังสือจากเขียนหมากอีสาน สามารถต่อยอดในการพัฒนาต่อไปได้หลากหลายมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของเขียนหมากอีสาน โดยคำนึงถึงพฤติกรรมผู้บริโภคในการใช้งานในการพัฒนาขนาดชิ้นงานในขนาดต่างๆ และการนำวัสดุใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการผลิตเพื่อเพิ่มเกิดรูปทรงและลวดลายของเขียนหมากอีสานได้ในอนาคต

2. ด้านการผลิต การออกแบบชิ้นงานหนังสือด้วยแรงบันดาลใจเขียนหมากอีสาน ควรคำนึงถึงกระบวนการผลิตในส่วนของการสร้างชิ้นงานหนังสือเป็นสำคัญในการรองรับน้ำหนักหนังสือบนชั้นหนังสือ ในการผลิตชิ้นงานหนังสือปัญหาที่พบจากการผลิตต้นแบบคือการเข้าหน้าไม้ในส่วนของการตัดไม้แต่ละส่วนเพื่อประกอบชิ้นส่วนชิ้นงานหนังสือจะต้องมีการคำนวณให้แม่นยำขององศาความเอียงของการเข้าหน้าไม้ในขั้นตอนการประกอบโครงสร้างของชิ้นงานหนังสือ การฉลุลวดลายโดยใช้ การฉลุลาย และการแกะสลักไม้ ต้องมีความชำนาญในการแกะสลักไม้เบื้องต้น เพื่อลดความสูญเสียที่เกิดจากการแกะสลักไม่ตรงตามแบบ และการแกะสลักไม้ต้องใช้การร่างแบบความชำนาญในการใช้อุปกรณ์แกะสลักไม้แบบต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมรวมถึงความใจเย็นความอดทน เพื่อให้ได้งานแกะสลักลวดลายที่สมบูรณ์

3. การออกแบบและพัฒนาชิ้นงานหนังสือ ต้องมีความรู้ด้านขนาดสัดส่วนของหนังสือขนาดมาตรฐานเพื่อใช้ในการออกแบบเขียนแบบชิ้นงานหนังสือ เพื่อการผลิตชิ้นงานหนังสือที่สวยงามและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- ขาม จาตุรงค์กุล. (2560). เขียนหมากอีสาน ความเป็นมา รูปแบบ และคุณค่าทางวัฒนธรรม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์.
- ชฎาพร ศรีรินทร์ และ เกษมรัสมิ์ วิจิตรกุลเกษม. (2560). แนวทางการออกแบบชิ้นหนังสือในห้องสมุดเคลื่อนที่ขนาดเล็กของกรุงเทพมหานครเพื่อกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 10(3), 1769-1786.
- ชูเกียรติ เอกภูธ. (2557). การศึกษาเพื่อพัฒนาชิ้นงานอเนกประสงค์จากวัสดุเหลือใช้. สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- นภัทร โลหะพงศธร. (2563). การนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ชิ้นงานหนังสือ O2. กรุงเทพฯ: ประกาศนียบัตร สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนวิชาการ.

- บ้านและสวน. (2561). **รูปแบบชั้นวางหนังสือ**. [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.baanlaesuan.com/22955/ideas/book-shelf-3wyn>
- พรเทพ เลิศเทวศิริ. (2564). **วิธีการเข้าไม้**. [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2565, จาก <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/929/1/Boonyarit%20Tatthip>.
- มานพ ศิริภิญโญกิจ. (2558). **โครงการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ชั้นวาง**. กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วรรณิ์ สหสมโชค. (2549). **ออกแบบเฟอร์นิเจอร์**. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
-